

Prof. Dr. Csath Magdolna

A versenyképesség alapja még
mindíg a tudás és az innováció

EOQ MNB Egyesület
közgyűlés

Budapest
2024. május 14.

Tartalom

- 1. Bevezető gondolatok: aktualitások**
- 2. Szemléleti problémák: célok és értékrend**
- 3. Mi a helyzet a környezetgazdasággal?**
- 4. Összefoglaló gondolatok, következtetések**

1. Bevezető gondolatok: aktualitások

Néhány gazdasági és társadalmi alapadat

(KSH, Eurostat)

Infláció: **még mindig magas**

2024. március - április

Eurozóna 2,4% (március, április 2,4%)

EU 2,6% (március)

Magyarország 3,6% (március), 3,7% április

A 3,6% a 6. legmagasabb érték volt márciusban!

Ami figyelemre érdemes:

a **3,6% és 3,7%** (éves!) a 2023. évi **25,2%-os és és 24%-os szintre**

„rakódik rá” **(márciusi érték a legmagasabb volt az EU-ban!)**

Cseh: 2,2% (April: 2,9), lengyel: 2,7% (April 2,4), szlovák: 2,7%, **(2,5 ápr.)** német: 2,3%. **(2,4 április)**

Államháztartási hiány és adósság:

2023: Eurozóna hiány -3,6%

EU -3,5%

Magyarország -6,7%

(A 2. legmagasabb!)

2023: Eurozóna adósság 81,7%

Magyarország 73,5%

(A 10. legmagasabb)

De:

Csehország 44%

Lengyelország 49,6%

Szlovákia 56%

Németország 63,6%

(Görögország 161,9%)

Az adósság értéke Magyarországon:

2023: 55134 md Ft

GDP 2023 (folyó áron) 75044 md. Ft (**73,5% az adósság**)

Kamat **4,3%** (2022-höz mérve növ.) , egészségügy **4,4%** (KSH)

Ipari teljesítmény

2023 óta minden hónapban - 2024 február kivételével - éves szinten negatívban van. Legfrissebb - márciusi adat - éves összehasonlításban **2,8 %-os csökkenés**. Februárról márciusra a **csökkenés 3 %**. 2024 év I-III hó 2023 I-III hóhoz mérve: **- 4,1 %**

A **feldolgozóipari alágak mindegyikében csökkent a termelés volumene** az előző év azonos hónapjához viszonyítva.

A legnagyobb súlyú alágak közül a **járműgyártásban**, valamint a **villamos berendezés gyártásában** jelentős visszaesés következett be.

GDP volumenváltozása (éves)

2023. I.név **-0,9%**

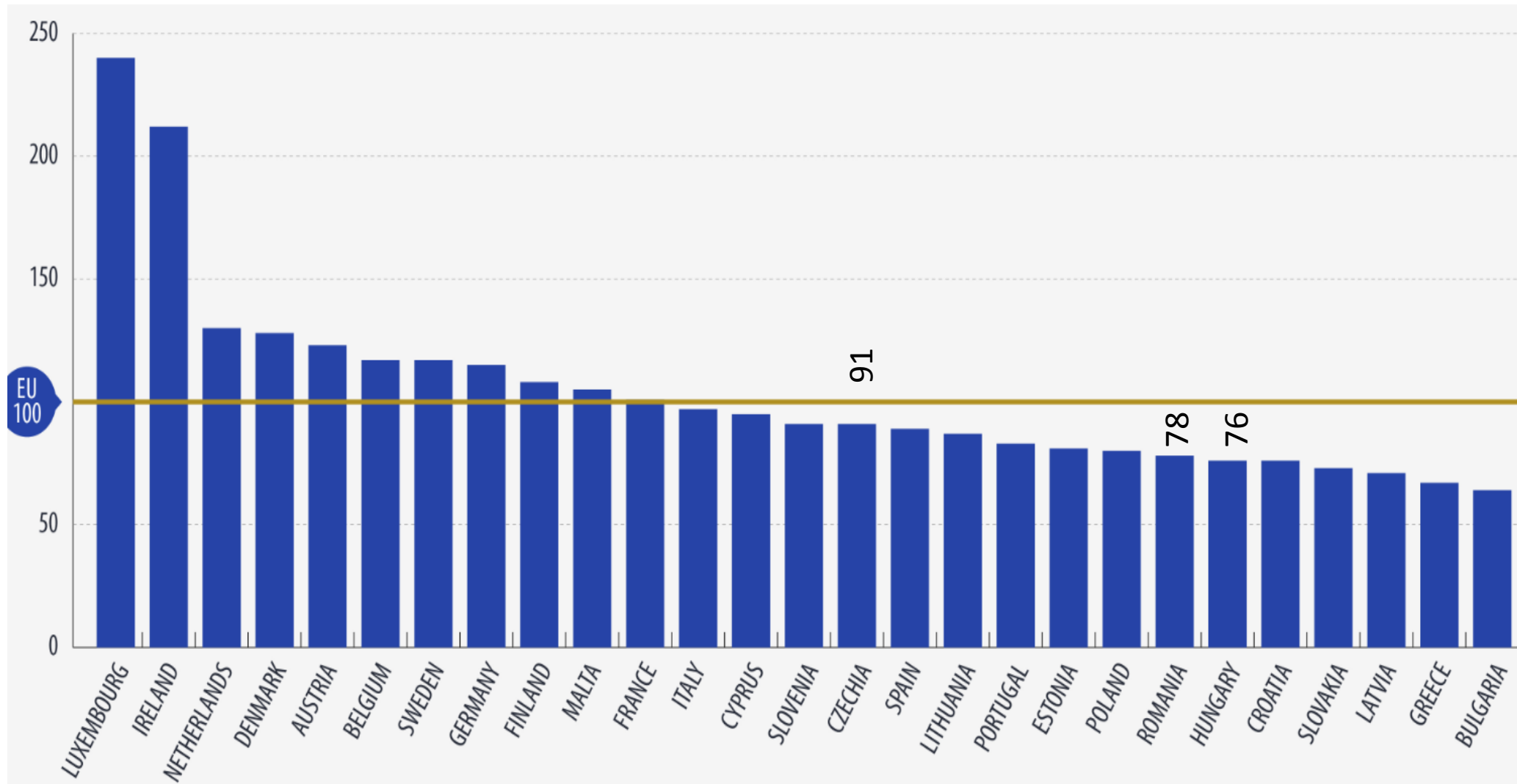
II.név -2,4%

III.név -0,4%

IV.név 0,0%

2024. I. név: **1,1%**

GDP/fő, 2023 (PPP) (becslés, Eurostat 2024.03.26)

Néhány helyezésünk (MNB):

- Az export **hazai hozzáadott értéktartalma** alacsony (23. hely, 2020)
- **Tudásintenzív foglalkoztatás** a feldolgozóiparban, 2022. 12-13 százalék, (21. hely)
- **Tudásalapú társadalom** : romlás 2022-ről 2023-ra. 2023-ban Magyarország a 25. helyen van. **(Mivel versenyzünk?)**
- **Havi átlagbér** (2016: 24. hely, 2023: 25) **(Mivel versenyzünk?)**
- **„Egészséges társadalom”** helyezés az EU-ban: Magyarország a 26. helyen (csak Románia van utánunk). Pontszámunk: **39,3** : romlott az érték 2022-ről 2023-ra. Az EU-s átlag **60,7** . 2022-ben a **GDP 4,4%-át** költi a kormány egészségügyre. Ezzel az EU-ban az **UTOLSÓ** helyen vagyunk!
- **KÍNA! GDP versus nemzeti vagyon!**

Munkanélküliség: 2024. március 4,4%

2023 októberben átlépi a **202e főt**, azóta 200e fő fölött van.

7 országban alacsonyabb a munkanélküliség

(Csehország: 2,6%, Németország: 3,2%, Írország: 4,2%, Málta: 3,2%, Lengyelország: 2,9%, Szlovénia: 3,1%, Hollandia: 3,7%, Bulgária ugyanennyi: 4,4%)

A kiskereskedelmi forgalom volumene 2023-ban **7,9%-kal csökkent**. **7000 kiskereskedelmi üzlet szűnt** meg egy év alatt (6,4%-os csökkenés).

A S&P legfrissebb minősítése:

„BBB-” (Lower medium grade)

Ez után már csak a beruházásra nem ajánlott szintek vannak.

2. Szemléleti problémák: célok és értékrend

Növekedés ≠ Fejlődés

Növekedés: „többek” leszünk

Fejlődés: jobbak leszünk

GDP ≠ Nemzeti vagyon

Nemzeti vagyon:

- Humán
- Környezeti (természeti)
- Társadalmi (bizalom)
- Gazdaság

Magyarország versenyképességi stratégiája 2024-2030

(29. oldal, Nemzetgazdasági Minisztérium)

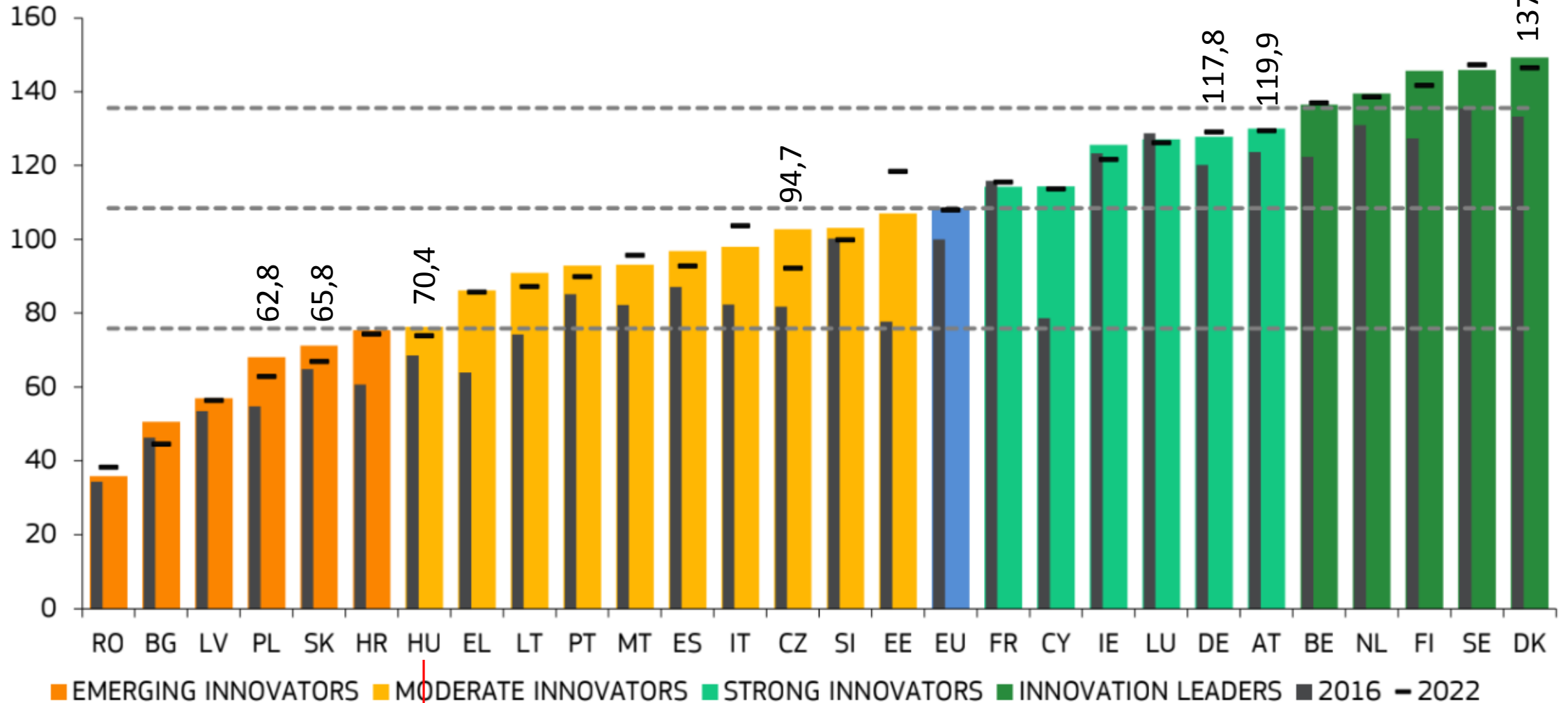
Kiemelt ágazatok: mindig **ugyanazok**

- **Járműipar**
- Egészségipar
- Élelmiszeripar
- Alapanyag (vegy-, fém, műanyag)
- Infokommunikáció
- Kreatívipar

Környezetgazdaság? KKV szektor?

Innováció és innovációs hatékonyság: nem innovációval versenyzünk!

Az Európai Innovációs teljesítménytábla 2023

Forrás: EU

21. hely

Az innovatív cégek aránya néhány országban és cégtípusban, 2020 (%)

Cégméret	Ország	Magyarország	Csehország	Lengyelország	Szlovákia	Ausztria	Svédország	Dánia
Teljes minta		32,7	56,9	34,9	36,6	60,0	65,2	57,7
10-49 fő		29,2	52,4	30,0	31,2	54,6	62,8	56,5
50-249 fő		43,7	66,6	47,8	47,6	75,6	72,2	58,5
250 és fölötte, fő		56,6	83,3	69,4	65,6	89,1	87,2	74,9

Forrás: Eurostat 2023.07.12.

3. Mi a helyzet a környezetgazdasággal?

Az MNB „Versenyképességi jelentés 2023” környezeti (fenntarthatósági) adatai

- A magyar gazdasági szerkezet **energiaigényessége** magasabb az uniós átlagnál. Energiafüggések tekintetében csak 6 ország van mögöttünk. A feldolgozóipar energiaintenzitása 2014 óta nő (összeszerelés!)
- **Szennyező anyagok** aránya a levegőben (mikrogram/m³), 2020 (részecskekibocsátás) **Magyarország 9. legmagasabb**
- **Ökológiai egyenleg**: a rendelkezésre álló természeti erőforrásokból (biokapacitás) mennyit veszünk igénybe (ökológiai lábnyom).

Ha nagyobb a felhasználás, mint a kapacitás, akkor ökológiai deficitről beszélünk.

Magyarország ökológiai egyenlege az elmúlt években romlott.

- Erdős és fásított területek aránya az ország teljes méretéből. (%
2020) Magyarország a 22. helyen (**22,5%**) (2018: **26,1%** !!!)
- **Környezetvédelmi kiadások a GDP arányában** (2020).
Magyarországon az elmúlt években csökkentek. (2020-ban
1,6%). **A magyar érték a V4 és az Uniós átlagnál is alacsonyabb.**

Néhány körforgásos gazdaság adat néhány országban

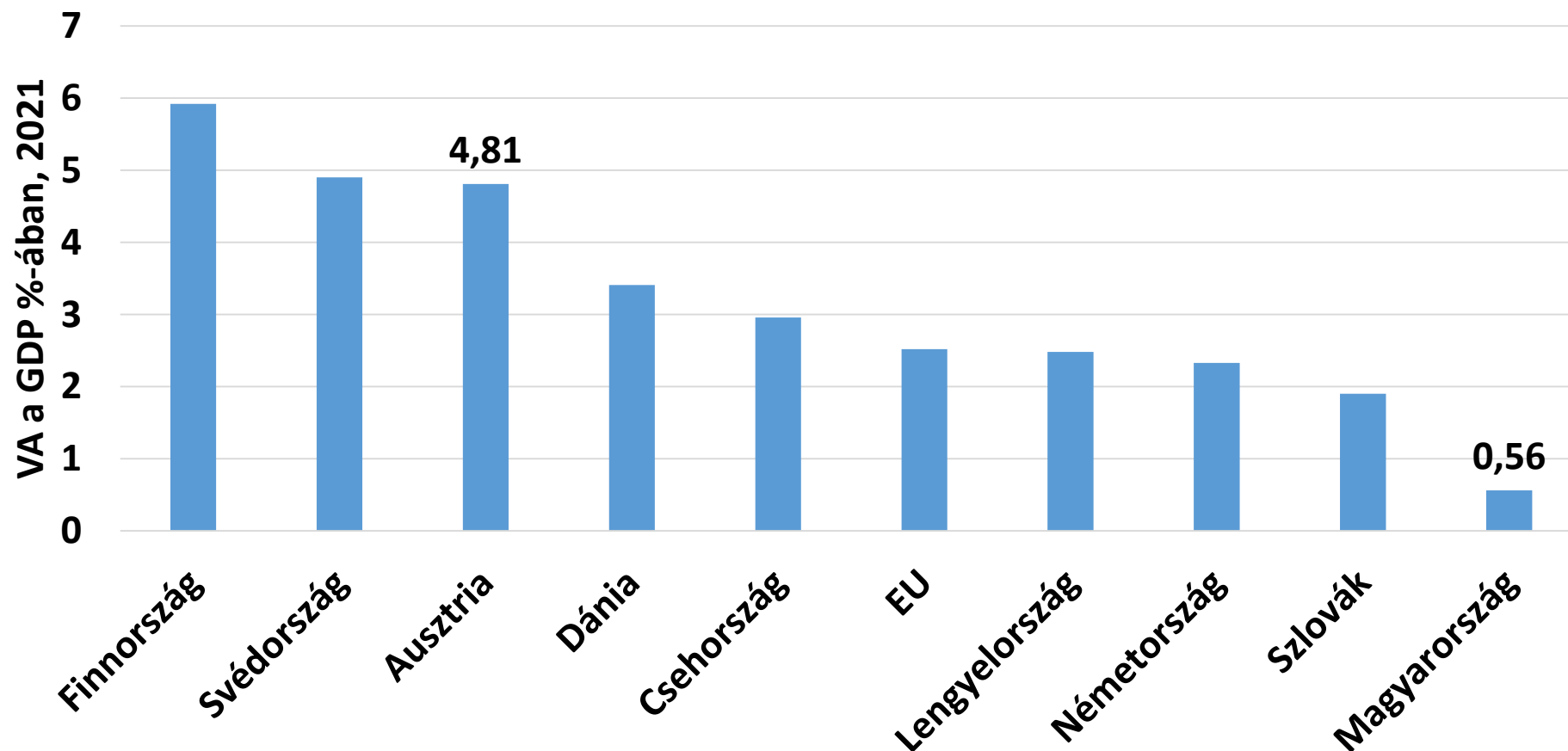
Területek	Magyar- ország	Cseh- ország	Lengyel- ország	Szlovákia	Ausztria	EU átlag
A megújuló energia aránya a teljes végső fogyasztásban (2022, %)	15,2	18,2	16,9	17,5	33,8	23
Organikusan művelt terület a teljes megműveltből (2021, %)	5,8	15,6	3,8	13,5	25,7 (2020)	9,1 (2020)
Erdőterületek aránya az összes területből (2018, %)	26,1	37,9	36,4	48,6	46,4	42,3
A hazai anyagfelhasználásból körforgásosan használt (2022, %)	7,9	11,9	8,4	9,1	12,8	11,5
Hulladékfeldolgozáshoz és újrahasznosításhoz kapcsolódó szabadalom (2020, db)	0	7,2	17,3	0	6,5	-

Területek	Magyarország	Csehország	Lengyelország	Szlovákia	Ausztria	EU
Környezeti termékek és szolgáltatások hozzáadott értéke a GDP százalékában (2020, %)	0,59	2,68	2,53	1,62	4,38	2,5
Környezeti termékek és szolgáltatások exportja a teljes export százalékában (2020, %)	0,03	2,79	0,64	2,91	3,44	-
A környezetvédelemre szánt kiadás a GDP százalékában (2020, %)	1,6	2,7	2,8	1,9	3,4	2,3
Klíma problémák miatt gazdasági veszteségek (euro/fő, 2022)	214	7	0	14	22	117
Légszennyezés miatti korai halálozás (2021, fő)	10381	8482	47298	5354	3203	253305
(100e főre vetítve)	107	81	125	98	36	57

Forrás: Eurostat

A környezetgazdaság értékteremtése

Környezetgazdaság és környezetvédelem GDP arányos hozzáadott érték a GDP százalékában

Az EU-ban 2021-ben a magyar érték a legalacsonyabb és csökken is:

2017: 0,83%

2018: 0,66%

2019: 0,65%

2020: 0,59%

2021: 0,56%

Az EU-ban 16 országban a környezeti gazdaság jobban nőtt 2020-ról 2021-re, mint a gazdaság egésze.

A környezeti gazdaság hozzáadott érték előállítása GDP arányosan Finnországban és Ausztriában a legmagasabb.

- A **környezetgazdaság** hozzájárul a fenntarthatósághoz, és a versenyképességhez:
 - Innovatív
 - Nagy hozzáadott érték
 - Új munkahelyek
 - Lehetőségek a hazai KKV szektor számára
 - Hozzájárul az **ellenállóképesség** növeléséhez

4. Összefoglaló gondolatok, következtetések

- A környezetgazdaságunk gyenge pozíciója **gátolja a versenyképesség javíthatóságát**
- A **KKV-k** lehetőségeit is csökkenti
- **Akku ügy, járműágazat további bővítése** – nemzeti vagyont csökkenti (föld, ember, repatriált profit, energiafüggőség növekedése, gyenge ellenállóképesség)
- **Nincsenek hatékonysági/megtérülési számítások**: minek nagyobb a hosszútávú értéke a termőföldnek, vagy a lebetonozott termőföldön termelő, profitot repatriáló cégnek? (GDP mánia)

- **Fenntartható/harmonikus fejlődés**: nemzeti vagyon értékének növelése lenne, az elemeket nem lehet ezért egymás kárára bővíteni
- „Changing Wealth of Nations”: tudás, képesség, társadalmi bizalom. (**A globális vagyon 64% a 2018-ban humán vagyon**) (World Bank)
- Rövid távon gondolkodás/ **GDP „mánia”**
- Növekedés mennyiség, fejlődés minőség
- Nincs elkötelezettség a tudásalapú gazdaságra való áttérés iránt
- **Fejlődési csapdaveszély**

**„Egy éles kanyar az úton nem az út vége. Kivéve, ha nem vesszük észre és nem vesszük be a kanyart!”
(Helen Keller amerikai író)**

Köszönöm szépen a figyelmet!